

Úterý 15. 5. 2007

Exkurze po kláštorech v okolí Brna

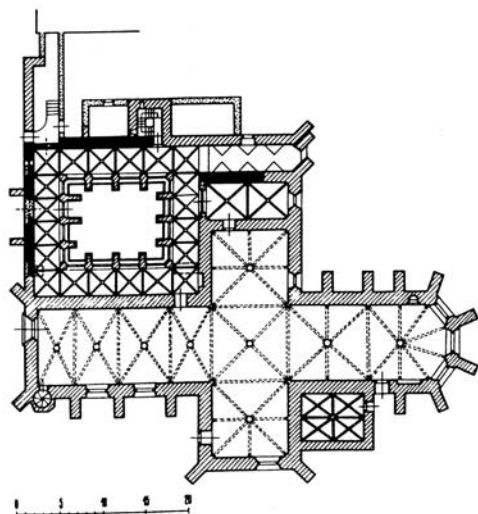
Sraz účastníků ve 13,30 hodin před Technickým muzeem v Brně

Bývalý klášter premonstrátek *Rosa coeli* s kostelem Panny Marie a klášterním hradem v Dolních Kounicích

Zřícenina kláštera *Rosa coeli* v údolí řeky Jihlavy v Dolních Kounicích tvořená komplexem budov složeného z konventního kostela Panny Marie dochovaného v obvodovém zdivu, křížovou chodbou s rajským dvorem a přílehlou kapitulní síní. K těmto budovám směrem k řece přiléhají obytné objekty, jimž dominuje barokní budova bývalého konventu. Klášter je dosud zčásti ohrazen kamennou zdí s bránou, směřující k někdejšímu poddanskému městečku.

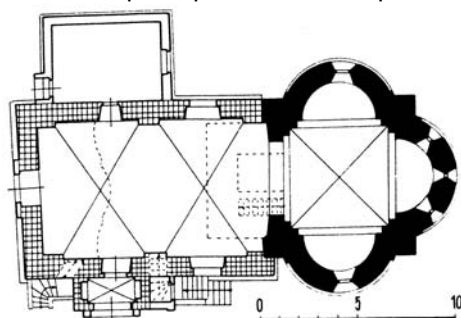
Počátky kláštera spadají do 2. poloviny 12. století. Zakladatel kláštera Vilém z Pulína se účastnil mocenských bojů mezi českým knížetem Soběslavem II. a rakouským vévodou Jindřichem II. Jasomirgotem. Při vpádu do Rakouska roku 1175 vojska Soběslava II. plenila také církevní stavby. Vilém z Pulína se vydal do Říma k papeži prosit za odpuštění. Papež mu za jeho pokání dal úkol vystavět na svých statcích klášter.

Stavba kláštera v Dolních Kounicích byla zahájena roku 1181. Želivský opat Gotšalk uvedl do provizoria v roce 1183 premonstrátky z kláštera v Louňovicích. Z dochovaných pozůstatků románského zdiva obsažených v severním a západním křídle dnešní křížové chodby je možné usoudit, že kostel byl s největší pravděpodobností zděný, ale ostatní stavby byly patrně jen dřevěné. Kamenné stavby románského kláštera měly být postaveny na počátku 13. století. Před rokem 1330 byla zahájena gotická přestavba kostela a východní části konventu, pravděpodobně v návaznosti na stavbu hradu. Do počátku 15. století pak pokračovala výstavba ambitu. Před rokem 1330 byl na kopci nad klášterem vystavěn klášterní hrad. Po roce 1537 byl novými majiteli postupně upravován na šlechtické sídlo a získal tak dnes převažující charakter renesančního zámku. Také klášter zaniká, dostává se do světských rukou a slouží hospodářským účelům.

Románský kostel sv. Petra a Pavla v Řeznovicích

Kostel sv. Petra a Pavla v obci Řeznovice, 4 km jihozápadně od Ivančic. Stavba pochází z 2. poloviny 12. století. Náležela k zeměpanskému dvorci – předpokládá se, že se nachází v místech nynější fary. Z centrálního čtvercového prostoru, který v patře nad klenbou přechází v osmistěn se sdruženými okny zastřešený jehlanem s kuželem ve vrcholu, vystupují ze tří stran apsidy. Na západní straně uzavíralo dispozici hranolové stavení, v patře patrně s tribunou přístupnou z kostela po schodišti v síle zdi. Ve východní

apsidě se nachází fresky apoštolů sv. Jana a sv. Ondřeje, pocházející z 2. poloviny 15. století. K původní románské stavbě byla v polovině 16. století přistavěna ze západu chrámová loď. Kolem kostela se nacházel hřbitov, který byl v roce 1793 zrušen. Nejzávažnější náhrobní kameny jsou uloženy ve vnitřních prostorách kostela.

Kolem kostela se nacházel hřbitov, který byl v roce 1793 zrušen. Nejzávažnější náhrobní kameny jsou uloženy ve vnitřních prostorách kostela.

Bývalý klášter cisterciáček *Vallis s. Mariae* s kostelem Panny Marie v Oslavanech

Klášter byl založen roku 1225 Heilwidou ze Znojma, vdovou po prvním z pánů z Myslibořic a Miroslavi v údolní nivě v širokém oblouku řeky Oslavy. Klášterní kostel byl vysvěcen roku 1228 olomouckým biskupem Robertem za přítomnosti krále Přemysla Otakara I. Již tehdy zřejmě patřily Oslavy k zeměpanským fundacím. Počátek úpadku kláštera je spojován s předáním práva opravy nad ním Vladislavem Jagellonským Vilémovi s Pernštejna v roce 1471, která se později stala dědičnou. Jan z Pernštejna sice vrátil roku 1524 opravu Ludvíku Jagellonskému, který ji však po roce udělil městu Brnu. Poslední ranou klášteru měl být požár, po kterém abatyše přesídlila do brněnského domu a zde žila až do smrti. Konvent definitivně zanikl asi v 1. polovině 30. let 16. století. Ferdinand I. roku 1526 zastavil klášter tehdejšímu zemskému hejtmánovi Janu Kunovi z Kunštátu. Roku 1549 udělil král Ferdinand zástavní statek pražskému purkrabímu Volfu Krajíři z Krajku. Radikální přestavbu zahájili až ve druhé polovině 16. století Althanové, kteří panství koupili roku 1577. Kryštof z Althanu (+1589) postavil západně od kláštera nové sídlo – patrovou dvoukřídlou renesanční zámeckou budovu. Po Kryštofově smrti byly někdy kolem roku 1590 do nádvoří vloženy arkády. Bývalý klášterní kostel byl zmenšen a upraven na zámeckou kapli, součástí areálu byl i renesanční špýchar s ohradní zdí a branou do zahrady. Po porážce stavovského povstání byly Oslavy zabaveny Volfu Dětřichovi z Althanu, získali je však jeho bratři pod podmínkou úhrady dluhů, které na panství vázly. Majitelé se pak střídali, v 18. století byl zámek barokně upraven, což dokazují klenby v přízemí. Roku 1782 získal Oslavy vídeňský finančník Jan Nepomuk rytíř Scharff, který nechal klasicistně upravit fasády, při jižní budově postavil schodišťový trakt a založil zámeckou zahradu. Roku 1833 vystavěl také věž u kaple, která je dodnes dominantou zámku.

V dalším průběhu 19. století se majitelé opět několikrát vystřídali až Oslavy roku 1885 koupili bratři Max a Filip Gompezové. Roku 1939 byl zámek jako židovský majetek zabaven a přeměněn na kasárna Wehrmachtu. Po roce 1945 byl zabaven jako německý majetek a po několik dalších desetiletí sloužil jako skladiště. Roku 1993 přešel zdevastovaný zámek do majetku města a od roku 1996 probíhá jeho renovace v rámci Programu záchrany architektonického dědictví.

Od 19,00 hod bude následovat posezení v zámeckém pivovaru v Oslavanech.

Návrat do Brna kolem 22,00 hodin.

